

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Meročnina: Četrletno Din 6.—, polletno Din 12.—,
celoletno Din 24.—.

Konec klerikalne slave v Ljubljani

V Ljubljani so živeli v občinski hiši klerikalci in komunisti med seboj v divjem zakonu. Črni in rdeči so se med seboj povezali, da so dobili večino v občinskem svetu v svoje roke.

Zanimiv je bil ta zakon zlasti zato, ker je kazal dvoreznost in dvoiličnost klerikalcev, ki so na deželi kinete hujskali proti komunistom, govorili, da jih hočejo komunisti prepoditi iz njihovih domov ter z njihove zemlje, v Ljubljani so se pa na rogovžu na enem stolčku prav lepo objemali. Na katoliškem shodu je celo nastopil poseben govornik, da je bojazljivim ovčicam razkladal pogubnost komunizma. Razume se, da so te besede veljale le za kratkovidne pristaše SLS., dočim je vodstvo klerikalne stranke mislilo in delalo drugače.

Klerikalno-komunistična zveza v Ljubljani je kmalu pokazala, da ni nič drugega kakor kompanija ljudskih sleparjev. Ljubljanska občina je tekom enega slabega leta, odkar so v njej zavladali črnuhi in rdečkarji, postala skoraj beračica. Dokler so bili v občinskem odboru naprednjaki, so na vseh koncih in krajih varčevali, samo da ni bilo treba občinarjem plačevati večjih občinskih doklad. Zapustili so pri svojem odhodu občini krasno mestno premoženje. Napredni »šparovci« pa so dobili za naslednike strašno požrešne »cirovce«. Klerikalci in komunisti so začeli razmetavati milijone kakor črepinje. Vse, kar je bilo kaj vredno, so nasvedrali in navrtali. Ljubljana je danes zadolžena preko ušes in po mestnih blagajnah se love pajki. K sreči je bila ljubljanska mestna avtonomija še pod državnim nadzorstvom. Ako bi bili ti zapravljalci ljudskega premoženja čisto avtonomni, bi bile danes že blagajne silno bogate. Mestne hranilnice prazne in morda bi pel boben že na samem magistratu. Par prijateljev klerikalnih in komunističnih občinskih očetov prešerno in v izobilici živi, vse drugo ljubljansko prebivalstvo pa ječi pod težkimi občinskimi bremenmi.

Klerikalno-komunistična večina je v Ljubljani pokazala, kako si črni in rdeči ptiči mislijo, da naj bo čistost in red v občinski upravi. Strašne reči se slišijo o njihovih lahkomišelnosti. V mestni elektrarni so njihovi somišljeniki kradli kakor srake. Ponoči so opetovano skozi zamrežena okna vlomili v uradne prostore. Celo to so šestkrat poskušali, da bi stroje mestne elektrarne hudodelsko pokvarili, da

bi spravili Ljubljano in njeno prebivalstvo v strašno nesrečo.

Dolgo časa so se te lumparije prikrivale s plaščem krščanske usmiljenosti, na vse zadnje je pa smrad le udaril na dan. V torek zvečer je prišlo do razkola med klerikalci in komunisti. Komunisti so imeli javen shod, na katerem so sklenili, da zapuste svoje klerikalne zaveznike ter da gredo v opozicijo, ker ne morejo več nositi odgovornosti za klerikalno gospodarstvo v občinski hiši. S tem je prišel tudi konec klerikalne slave v Ljubljani. Župan Perič je bil! Z 19 glasovi se ne da županovati proti 30 glasovom opozicijskih odbornikov.

Kedaj bodo nove volitve, se še ne ve, eno pa je gotovo, da klerikalci v Ljubljani nikdar več ne bodo gospodarili v mestni hiši. Niti eno leto niso gospodarili, a so že dogospodarili. Vse jih preklinja in celo lastni pristaši SLS. odkrito in javno priznavajo, da je prav, ako je njihove vlade konec. Kakor mora je ležal klerikalec nad ljubljanskim mestom. Sedaj diha Ljubljana zopet svobodno in opravičeno pričakuje, da pridejo v bodoči občinski svet pametni in pošteni možje. Tako neslavno, kakor je končala črnoordeča koalicija v Ljubljani, pri nas še nobena politična stranka ni sramotno propadla. Prav je tako. Pravica se je izkazala.

Na zgrešeni poti

V vasi nobenega človeka težje ne prenašajo kakor nadutega, domišljavega, povrha pa še sirovega zdražbarja. Tak človek vidi povsod samo sebe, kar stori, stori le v svojo korist in prav nič se ne ozira na blagor svojih bližnjih. Ako se mu posreči potegniti kaj ljudi na svojo stran, jih kvečjemu spravi na led in v škodo.

Tako kot v navadnem življenju, je tudi v politiki. Le pametni, preudarni, v svoji stroki dobro poučeni možje v politiki kaj dosežejo, ako so pridni in imajo res srce za ljudstvo. Ljudskim sleparjem se sicer lahko posreči, da dobe z nasilnimi ali pa zapeljivimi besedami ljudi za nekaj časa na svojo stran, a kmalu ljudstvo izpregleda in jim pokaže hrbet. Tako je bilo vedno in bo tudi v bodoče.

Pa kaj bomo hodili kakor maček okoli vroče kaše. Kar odkrito na dan! Enkrat treba, da čisto odkrito izpregovorimo.

V Sloveniji je že od nekdaj teptalec ljudske svobode in zatiralec zdrave pameti ter vsega napredka klerikalizem. Kamorkoli pogledamo po deželi, vidimo, da je ljudstvo v glavnem razdeljeno le v dva tabora. Eni drže s farovžem in so njegovi

hlapci, drugi pa nočejo pod farovski podplat. Prvi so klerikalci, drugi pa liberalci, pa naj se potem že imenujejo tako ali tako.

Skušnja učil, in to so zlasti pokazale zadnje volitve 18. marca, da za klerikalce ni nič boljšega, kakor če se bori proti njim veliko strank, ki se med seboj koljejo. Pri zadnjih volitvah so slovenski liberalci dobili radi medsebojnega klanja le dva mandata, dočim bi jih, ako bi nastopili složno skupaj, lahko dobili 5 in tudi 8 ali pa še več. Sloga jači, nesloga tlači!

Vsak pameten človek — in zato niti ni treba, da je poseben politik — bolj in bolj uvideva, da je mogoče v bodoče popraviti pogreško 18. marca le, ako pri prihodnjih volitvah vsi *napredni ljudje skupno nastopijo*. Zato se je rodila srečna in odresila misel *napredne koncentracije ali sloge*.

Vse je za to. Kmetje so za to, obrtniki so za to in celo delavci so za to. Komurkoli na deželi govoriš o tej stvari, vsakdo pravi, da je sloga naprednjakov neobhodno potrebna, ako nočemo, da bo farovž vse skupaj pohrustal in povrhu še zopet uvedel nekako srednjeveško inkvizicijo.

In kdo je proti temu? Neverjetno, in vendar resnično. To so voditelji SKS. Zakaj? Sam vrag vedi! Menda zato, ker so naduti, domišljavi in povrhu še sirovi zdražbarji. Le čitajte »Kmetijski list«, pa boste videli, da je res tako.

In vendar vemo zakaj. Zato, ker tisti, ki vodijo danes SKS. v Ljubljani, ki pišejo v »Kmetijski list«, ki se zbirajo okoli »Ekonomi« itd., niti ne poznajo kmeta. Saj glavni zdražbarji med tem niso niti kmetijski sinovi. Eden od teh še krave od vola ne zna ločiti. Drugi je zopet lesni barantač, ki dela kupčije na koži kmeta, ki mu z žulji in v znoju obraza dovaža les iz gozda. Potem je pa med zelenimi generali še nekaj takih, ki ljubijo kmeta tako kakor naš kožuhi. Pravega kmeta okoli kmečke zelene mize v Ljubljani nobenega ne vidite, zeleni generali so pa hudi komandanti, ki nikogar ne poslušajo, katerim je vseeno, če tudi kmeta vrag vzame, samo da bi se njim dobro godilo. Je sicer tudi nekaj prav dobrih, poštenih in iskreno mislečih mož med njimi, ki ravno zato, ker so predobri in prepošteni, vedno ostanejo v manjšini. Je pač okoli te zelene mize ravno tako kakor okoli korita, h kateremu se pridrenjajo najprej močnejši in predrznejši, šibkejši pa ostanejo zadaj.

Za danes naj zadostujejo le te splošne opazke. Napisali smo jih zato, da vidijo tudi pristaši SKS. na deželi, kako je v resnici in da uvidijo, da je danes politika SKS.

na zgrešeni poti. G. Pucelj je že zadnjič le s preostankom zlezel v parlament. Če se bo pa neumna politika zelenih ljubljanskih generalov nadaljevala, ni drugega pričakovati kakor zadnji poraz samostojne kmetijske misli. Danes je še čas, da sreča tudi nadute voditelje SKS. pamet. Naj se zavedajo, da se na svetu nič tako ne maščuje kakor napuh in lahkomišno gizdalinstvo.

Politični pregled

V Ljubljani so v občinskem svetu skupno gospodarili klerikalci, komunisti in en del socialstov. To skupno gospodarstvo je trajalo samo leto dni, sedaj se je pa

klerikalno-komunistična zveza razbila.

Komunisti so izstopili iz zveze, ker klerikalci niso nikaka delavska stranka in nikaki prijatelji delovnega ljudstva. Seveda so se klerikalci delali vedno prijatelje delovnega ljudstva, da bi dobili čim več glasov pri raznih volitvah. V resnici so bili klerikalni voditelji vedno samo prijatelji samih sebe in habsburških mogočnikov, za katerimi so šli čez drn in strn in vlekli za seboj tudi nezavedno ljudstvo. Posledice razbitja klerikalno-komunistične zveze v ljubljanskem občinskem svetu bodo zelo važne. Občinski svet postane s tem dela nezmožen, ker ni nobene prave večine v njem, občinski svet se bo moral razpustiti ter se bodo morale razpisati nove občinske volitve. No, pri teh volitvah bodo pa klerikalci strahovito tepeni, ker so se s svojo nesposobno, mestu sovražno občinsko politiko vsemu prebivalstvu tako zamerili kakor še nikdar nobena občinska uprava.

Sploh klerikalci nazadujejo povsod. Zapuščajo jih že dosedanji najzvestejši in vsi, ki preudarno in pametno mislijo. Vsi ti, ki se odrekaajo klerikalnim zapeljivcem, vstopajo po večini

v demokratske vrste.

ker vidijo, da je demokratska stranka po-

štena in resnično ljudska ter vodi ostro in odločno borbo za ljudske pravice sedaj, ko imamo tako slabo vladno, sestavljeno iz samih nazadnjaških radikalcev, ki so s klerikalno pomočjo prišli na površje. Ako se klerikalci izgovarjajo radi svojih političnih neuspehov na slabo vladno, naj jim ogoljufani volilci mirno zabrusijo v obraz: Saj ste vi, klerikalci, zahtevali tako vladno; ako so vas potem radikalci ogoljufali in potegnili za nos, pomeni, da ste nesposobni politiki.

Gotova je stvar, da pri nas male stranke ne prihajajo v polni meri v poštev. Boj se bo vršil vedno le med

radikalci in demokrati

in od izida tega boja je odvisno, kake razmere bodo vladale v naši državi. Pod radikalno vladno so razmere take, da se je ljudstvo v vsej državi začelo oklepati demokratske stranke. Pravimo: v vsej državi, torej tudi v slovenskem delu države. V logaškem okraju so pri naknadnih občinskih volitvah bili klerikalci občutno tepeni in nove krajevne organizacije demokratske stranke se pojavljajo v vedno večjem številu. Celo majhna, ali zelo napredna belokranjska vas Gradac je dobila preteklo nedeljo svojo krajevno organizacijo. Ta prijazna vas bo postala pravo središče demokratskega gibanja v Beli Krajini. Krajevne organizacije so zelo važne ustanove, ker v njih se zbirajo in posvetujejo somišljeniki tudi o domačih potrebah.

Radi nesoglasij, ki so nastala med Francijo in Anglijo, se danes lahko reče, da nekdanja antanta ne obstoja več v svoji stari obliki izza časov svetovne vojne in prvih let po njej. To je tudi za nas zelo važno dejstvo, ker je postalo odprto vprašanje, ali se bomo mi pridružili

Franciji ali Angliji?

Najboljše bi bilo, ako bi antanta ostala skupaj, kakor je bila doslej. Ako pri tem ne ostane, potem se bomo pač morali približati Franciji, ki je bila vedno odkrita

prijateljica Slovanov, med tem ko je Anglija Slovane vedno oškodovala, kjer je le mogla. To prihaja odtod, ker se Anglija dobro zaveda, da so njenim gospodstvu željnim načrtom nevarni samo Slovani, predvsem Rusija.

V Nemčiji imajo zopet novo vladno, klj jo pa že takoj po njenem imenovanju imenujejo vladno par dni, ali vsaj vladno prav kratkega časa, ker so

razmere v Nemčiji

tako razdrapane, da jih nobena vladna ne more urediti. Vrednost denarja je padla že tako nizko, da se dobi za en sam naš dinar celih 40 milijard nemških mark. Iz tega se jasno vidi, da drvi Nemčija v neko negotovost, ki si je nihče ne more prav predstavljati. Mogoče je, da se bo Nemčija razdružila v neštnevilne male države.

Zborovanje zaupnikov JDS. v Mariboru

(Rezolucije)

I.

Poudarjamo, da smatramo slej ko prej za nujno potrebno, da se ustava izvede in da se poleg uvedbe državne oblastne organizacije izvede tudi oblastna in sreska samouprava, da bo tako ljudstvu dana prilika sodelovanja pri upravi domačih pokrajin in da se zasigura varstvo posebnih socialnih in gospodarskih interesov mariborske oblasti

II.

Pri posebnih, zlasti nacionalnih razmerah v naši mariborski oblasti ponovno poudarjamo potrebo naprednega zedinjenja in se načelstvu naroča, da dela tudi še naprej na dosego sodelovanja naprednih strank; zlasti to poudarjamo glede na predstojenče volitve v občine, v sreske in oblastno skupščino ter Trgovsko in obrtniško zbornico, katerih volitev demokratska stranka ne smatra za čisto politične.

Anton Stražar:

Mošnikov stric

Ljubavna povest iz starih časov.

(5. nadaljevanje.)

VII.

Dokler si Štefkov Boltižar ni Rezike vtepel v glavo, je bil le malo odločen človek. Kar pa se je zagledal vanjo, je sklenil: »Moja mora biti, če mi tudi vsi vragovi svet postavijo po robu!« Že je mislil, da je zmagovalec, odkar je očetu Slaparju očrnil Toneta in Rezikino razmerje, in je računal: Rezika je pobegnila k teti v Gradišče; to ne bo dolgo trajalo, si bo kmalu premislila, saj ji ne kaže drugače, ko da se vrne domov. In takrat, ptička, pojdeš v zakonsko kletko.

Ko pa se je razvedel dogodek, kako je Tone otel Slaparja in da se je stvar obrnila preko noči, se je Boltižar strahovito zmedel. Znova mu je stopila teta Barba na pomoč ter mu besedičila:

«Hej, Boltižar, kaj jezno gledaš v hruško in se ugonabljaš s skrbmi. Rečem ti gamo: pusti dekle neumno v miru! Dovolj je

drugih. Če si si jo pa z vso silo vtepel v bučo, jo boš tudi dobil! Stopi enkrat na Prevalje k staremu Kurdežu, da ti razodene prihodnje reči in ti da kakšne vražje kapljice. Mnogim je že srečo povedal, pa jo bo tudi tebi. Stari Kurdež nima zastoj črnih bukev

Boltižarju se zjasni obraz. Še muhe ne čuti, ki mu sede na uho.

«Saj res, teta! Še jutri pojdem h Kurdežu. Naj mi zlodej prinese srečo, mi je itak že vso odnesel! Samo tisto me skrbi, da me kdo ne opazi na poti. Oni malhar Jurca me zmeraj zalezuje, da bi se ta vrag kam potegnil. Če izve in raznese po vasi, mi zmeša šreno in bo sramota!»

«Uh, berača se ne boš bal! Ko gre za tvojo srečo, ne bodi obziren z nikomur. Hencaj, moj Boltižar, veš, kaj mi je še prišlo v glavo? Kar dve muhi udariš na en mah! Stopi mimogrede h graščinskim lovcem, ki fante lovijo za vojaščino. Plačaj jim kak bokal in jim povej, da bi se Močnikovega rad znebil in da je v vasi nepotreben. Ga bodo že prijeli, vsaj za nekaj časa.»

Boltižar je ves v veselju, da ima tako zvito teto, ki mesto njega kuje hudobije:

«Nak, teta, to vam pa ne bo zastoj. Novo obleko vam kupim na sejmu. Jutri opravim vse potrebno.»

Med tem važnim pogovorom je Boltižarju in Barbi potekel popoldan. Sonce se je pomikalo na zapad, meglica se je razpredala po dolini, ožarjeni z večernim zlatom. Teta se je odpravila kuhat večerjo, Boltižar je šel krmit živino.

V sredo po tisti nedelji, ko ga je Jurca prišel ponoči obvestiti, se je Tone odpravil v štajerske planine. S svežnjem na rami je v terek zvečer prišel do Slaparja in v kratkih besedah razložil, kako se mora ravnati. Očetu Slaparju in materi se je fant zasmilil, najbolj pa seveda Reziki; toda vsi trije so odobraval njegov sklep. Le ko je Slapar videl svojo hčer potrto, je razločno dejal:

«Ne jemlji si tega preveč k srcu, Rezika! Kaj potem, če se Tone malo umakne iz domačega kraja! Še raje ga boš imela potem. Jaz pa bom medtem tudi gledal, da izsledim za vaju kako primerno kmetijo, potem se ti, Tone, ne bo več treba bati preganjanja.»

Oče Slapar je resno mislil tako. Svoje domače kmetije ne more izročiti Reziki in

Oblastnemu tajništvu se naloži, da tekom treh mesecev po zaslišanju vseh gospodarskih in socialnih slojev za vse sreže pripravi srezke in oblastne kandidatske liste in izvrši vse ožje priprave za skupen uspešen nastop pri srezkih in oblastnih volitvah.

III.

Odločno obsojamo finančno, zlasti davčno politiko sedanje vlade, ki ogroža v eksistenci malega kmeta in obrtnika, pa tudi našo trgovino in industrijo; protestiramo proti pretirani davčni praksi v Sloveniji in zahtevamo izvedbo izenačenja davčne zakonodaje.

IV.

Pridružujemo se protestu industrijskih in trgovskih krogov proti uvedbi koncesijskega sistema, ki bi dal ministru za trgovino in industrijo izključno pristojnost, da daje dovoljenja za ustanavljanje novih industrijskih podjetij v vsej državi. Ob enem odločno odklanjamo namero gotovih krogov, izvabiti vso industrijo na jug, ker se s tem ogroža napredek Maribora in vse mariborske oblasti.

V.

Opozarjamo z ozirom na obstoječo denarno krizo vlado in vodstvo Narodne banke, naj ne vodi računa o interesih velikih industrij in bank, ampak naj predvsem preskrbi za kreditne potrebe tudi srednje in male obrti in trgovine, kmetijstva in družništva.

VI.

Pozivamo vlado, da že enkrat izvede prečiščenje tujcev v podjetjih na naši zemlji, ker smatramo, da imamo dovolj popolnoma sposobnih domačih moči, ki morejo nadomestiti tujce.

VII.

Pri predstojećih trgovinskih pogajanjih zlasti z našo neposredno sosedo Avstrijo zahtevamo, da se jemlje poseben ozir na gospodarske potrebe, zlasti naše severne obmejne pokrajine ter vse Slovenije, ker

so interesi teh pokrajin pri pogodbi z Avstrijo najbolj prizadeti. Zahtevamo, da se k vsem pogajanjem pritegnejo tudi strokovnjaki iz teh pokrajin.

VIII.

Glede na eventualno oddajo državnih zdravilišč v zakup izjavljamo, da glede državnih zdravilišč Rogaške Slatine in Dobrne, ki sta bili last dežele Štajerske, reklamiramo lastništvo istih za mariborsko oblast kot avtonomno premoženje in ne moremo prepustiti dispozicije glede teh zdravilišč brez poprejšnjega sporazuma z legalnim zastopstvom oblasti.

IX.

Uradniško vprašanje smatramo za povsem nerešeno in naprošamo glavni odbor stranke, da podvzame vse korake, da se ustvari odgovarjajoči gmojni položaj uradništva, ker si ne moremo misliti dobre uprave brez zadovoljnega uradništva. Isto velja v polnem obsegu za državne upokojujence.

X.

Dvigamo ponovno odločen protest proti vsakršnim političnim kupčijam z Nemci v Sloveniji na škodo naših narodnih interesov.

XI.

Ob koncu poslovne dobe ministra n. r. g. dr. Vekoslava Kukovca kot poslanca mu izreka oblastni občni zbor stranke, ko mu daje absolutorij, svojo zahvalo za dolgoletno nesebično požrtvovalno in uspešno delo, katero je vršil kot voditelj in mandator stranke, in mu izraža svoje polno zaupanje.

Pismo iz Hercegovine

Koncem novembra 1923.

Mnogokrat se čita v «Domovini» o nepravilnem postopanju duhovništva napram narodu, a podoba je, da je vsak opomin zastoj. Kakor na Kranjskem tako se obnašajo ti gospodje tudi v Hercegovini. Kako po-

gubne posledice ima tako izrabljanje vere v politične svrhe, se more opaziti posebno v krajih, kjer imamo po tri veroizpovedi. Ob nedeljah slišiš katoliškega župnika, kako zabija svoje vernim, da naj nikar ne posejajo hiš, trgovin in gostiln od drugovercev. Prikazuje jih kot nevernike, pogublence, zasmejuje njihove obrede in običaje, skratka, ščuva enega proti drugemu.

Slučaj je nanesel, da je neko katoliško dekle imelo dete s pravoslavnim fantom. Pred 14 dnevi pa je dekle umorilo svoje dete, kakor pravijo, samo zaradi groženj svojega župnika. Ker sem večkrat slišal o čudnih pridigah omenjenega župnika, sem ga prošlo nedeljo šel poslušat. Po običajnih obredih je nagovoril svoje farane in jim ukazal, ako kdo hoče, da mu pride na obhajilo, krat ali pogreb, naj najprej prinese seja ali ovsa za konja, da ga nahrani za pot. Torej: ako si potreben duševnega okrepčila, glej, da bo najprej župnikov konj sit, zatem pride tvoja duša na vrsto.

Menda nikjer na svetu nimajo tako žalostnega pogreba in pokopališča kakor katoliki v fari omenjenega župnika. Pokopališče je kos zemlje med velikimi kamenji in grmičevjem robide. Videl sem pokopavati neko ubogo žensko. Prinesli so jo brez krste v vreči na deski. Brez župnika, brez običajnih molitev so jo položili v pol metra globoko luknjo med kamenje in zagrnili z malo zemlje. Vprašal sem seljake, zakaj nimajo na pokopališču kakega križa ali kapelice, pa pravijo, da so dali za to župniku denar, a da vseeno ni nič. Seljaki si za pogreb ne upajo najeti duhovnika, ker jim ta za pogreb preveč zaračuna. Kakor sem pozneje izvedel, je omenjeni župnik postal tekom ne baš dolgoletnega službovanja milijonar. — Pa pravijo gospodje duhovniki, da vera propada . . .

Početje teh gospodov je najbolj pokazalo svoj uspeh pri zadnjih volitvah. Katoliki posebej, pravoslavni v radikale, muslimani v spahinovce, to so bila gesla duhovništva vseh treh veroizpovedanj. In kaj so s tem dosegli? Razprtijo in mržnjo med narodom.

Tonetu, ker je namenjena starejšemu sinu. Odkar pa je privolil v razmerje med Reziko in Tonetom, je itak s trdnim sklepom iskal priložnosti, da jima najde kako primerno novo domačijo.

Tisto noč je Tone prenočil pri Slaparju. V ranem jutru se je odpravila na pot. Rezika ga je spremljala, šla je gredoč v mlin. Za slovo sta si imela silno dosti povedati. Dospela sta čez Kremen, koder vodi strma pot nizdol v Tuhinjsko dolino, ko nenadoma iz grmovja stopi — Jurca. Oba se čudoma zavzameta, toda šaljivi mož takoj zastavi besedo:

«Sem vaju prestrašil, kaj? Pa je že prav tako. Moram ti še nekaj povedati, Tone! Veš, da sem jo v ponedeljek zjutraj z vašega škednja udaril na slepo srečo po božjem svetu. Zaneslo me je na Prevalje, šent vedi zakaj. In ni bilo nápak; kakor da sem si od lisjaka nos izposodil, ha-ha . . . Grem proti Kurdeževi bajti, saj ga poznata sleparskega vražarja, pa ugledam z druge strani Štefko-vega Boltižarja. Kako je sopihal navkreber! Opazil me ni. Jaz ne bodi len se skrijem v grmovje. Šel je tako blizu mene, da bi ga bil lahko potegnil za njegova štrleča ušesa. Pa sem raje zahrul kakor medved. Hola, da

si ga videl, Tone, kako jo je ta zajec ubiral proti Kurdežu. Jaz za njimi. Splazim se ob bajti čisto pod okno, ni zlodej, da ne bi vjel besede. Že sta se menila, kako in kaj. Kurdež tedaj razgreje v žerjaviči železen križ in ga da Boltižarju v roke. Ta tepec se je kremžil in zdihoval, da sem mu kar privoščil tako veselje. Kurdež mu naposled reče: Vsa znamenja kažejo dobro za tebe. Tu imaš še vražje zelišče, Reziki ga stresi na pot in se ji bo ljubezen vnela kakor bi smolo vžgal. . . To pa, to, sem si mislil, če si le Boltižar ne bo lastne smole vžgal, ha-ha-ha . . .»

S to smešno pripombo je Jurca dobro vplival na mlada zaljubljenca in Tone reče smehljaje Reziki:

«Vidiš, zdaj si izgubljena, Kurdeževo zelišče ti bo ljubezen spremenilo!»

«Čisto gotovo!» se zasmeje Rezika in ob jame Toneta. Jurca pa nadaljuje:

«Boltižar je Kurdežu vražo plačal s tolarjem. Nato pa, poslušaj Tone, je dejal, da pojde k velikemu rihtarju, ki ima lovce v oblasti, da izsledijo tebe. Kurdež mu je pri-trdil, da je prav tako in podlež se je nato res odpravil na Brdo. Tako, Tone, zdaj veš, s kakim zlodejem imaš opravka. Lovci te gotovo že zalezujejo. Zato, Tone, kar srečno

pot. Nič se ne obojavljaj in oprezaj, dokler ne boš na varnem!»

«A, tako stoji stvar!» se zavzame Tone, Reziki pa se v očeh zaiskri srd in zaničevanje. «Tudi za Boltižarja pride dan plačila!»

Naglo stopajo dalje do mlina v dolini. Tam se poslovijo. Tone obljubi Reziki, da pride o božiču za vsako ceno domov pogledat, nato jo poljubi, Jurci pa krepko stisne roko ter zgine za mlinom med grmičevjem navkreber proti sosednji Štajerski.

VIII.

Minulo je poletje, tudi jesen, bližali so se božični prazniki. Od Toneta ni bilo sporočila. Grajski lovci so tirali in preganjali fante, toda po Jurčevem nasvetu je še marsikateri pravočasno odnesel pete. Posebno pa so prve dni povpraševali za Tonetom, toda Jurca in Rezika sta se smejala v pest, Boltižar pa si je grizel ustnice, ker za Tonetom ni bilo sledu.

Bilo je na Sveti večer. Sneg in mraz je bil zunaj, da je škripalo. Rezika je v kuhinji pripravljala peč. Naenkrat zavzneni okno. Rezika stopi odpirat — Tone se pojavi na vratih.

Razveseljivo je dejstvo, da se je vendarle tudi v Hercegovini pričelo svitati na političnem obzorju, da zavzema demokratska stranka vedno trdnější položaj v narodu. Seveda bo treba še ostrih bojov, največ proti konservativnemu duhovništvu vseh ver. Duhovščina dobro ve; čim se okrepi pri nas demokratska ideja pravicoljubja in enakopravnosti, je odklenkalo vsem sebičnim mračnjaškim zajedalcem, ki se še danes, žal, rede na račun izsesanega narodnega telesa. Ko se otrese teh, bo živel tudi Hercegovinec dneve zadovoljstva.

Dopisi

BOROVNICA. Naš Sokol je priredil v soboto 1. t. m. v proslavo uedinjenja akademijo. Telovadba na orodju ter proste vaje članstva pod spretnim vodstvom br. Miklaviča so izpadle povsem častno. Pomen državnega praznika je v slavnostnem govoru primerno pojasnil br. podstarosta Fr. Drašler. Kot novost za Borovnico pa je bil koncertni del večera. S. Suhadolnikova je igrala klavirske točke s pravim razumevanjem in izvežbanostjo; nič manj nas ni presenetil br. Gabriel z izbornim igranjem na gosli. Zelo ljubko nam je zapela več pesmi gđe. P. Dolenceva. Vsem sodelujočim se za ta izredni užitek toplo zahvaljujemo.

GORNJI LOGATEC. Naše vrlo Sokolsko društvo nam je na praznik Uedinjenja priredilo prav lep večer. Slavnostni govornik nadzornik Punčuh nam je v jedrnatem govoru podal zgodovinski razvoj dogodkov, ki so dovedli do našega državnega uedinjenja, in posebno naglašal, da to uedinjenje ni popolno, dokler ga niso deležni tudi naši danes še zasuznjeni bratje. Po govoru smo navdušeno vsi skupaj zapeli »Bože pravde«, nakar je s. Julči Punčuhova z občutkom deklamirala Gregorčičevo »Domovini«. Veselo razpoloženje, ki se je razvilo med navzočim občinstvom, sta v pohvalnem tekmovanju povečala tamburaški in pevski zbor. Cisti dobiček te prireditve se bo odposlal Jugoslovenskemu

sokolskemu savezu. — V nedeljo se je vršil pri nas javen shod volilcev, ki ga je sklicala krajevna pol. organizacija JDS z namenom, da se pogovorimo o predstojajočih obč. volitvah. Povabljeni so bili z listki in oklicom pred cerkvijo volilci vseh strank in pričakovali smo upravičeno, da se bodo udeležili shoda tudi tisti volilci, ki niso bili zadovoljni z dosedanjim obč. gospodarstvom. Toda ni jih bilo junakov, ki svojemu bližnjemu krađejo čast in dobro ime za hrbtom urednika-poslanca, pač pa so poslali predsedniku JDS šele drugi dan po shodu nostopni dopis: »Prosim, prečitajte na Vašem jutrajšnjem shodu sledečo izjavo: Krajevna organizacija JDS je povabila na naše zborovanje tudi »klerikalce«. Predno se »klerikalci« udeležijo našega zborovanja, zahtevajo, da bi mi naše pristase skultivirali, da bodo »klerikalci« varni pred zavrznimi razbojniškimi liberalnimi napadi. Volilni pozdrav! Akcijski odbor SLS.« Dopis navajamo doslovno, ker je najboljši dokument za našo trditve, da imamo opravka z nepoštenim nasprotnikom. V pozni noči vdirajo v naše hiše in napadajo nič hudega sluteče ljudi, potem pa zavijajo pobožno oči in imajo sebe za napadence. Za danes naj zadostuje ta ugotovitev, ko bo govorila sodnija, se k stvari še povrnemo. Shod je bil izvrstno obiskan. Vodil je zborovanje Jakob Nagode iz Gor. vasi. Kot prvi govornik je nastopil notar Tavzes, ki se je predvsem pečal z nalogami občinskega odbora. Ostro je kritiziral volilne metode klerikalcev, ki na skrivaj in za hrbtom lažejo in opravljajo, nimajo pa korajže, da bi javno nastopili in obstali mož-beseda za svojim govorjenjem. Zupan Punčuh je nato točko za točko odgovarjal na »Domoljubove« laži glede dosedanjega občinskega gospodarstva. Tako so dobili poslušalci jasno sliko, »kje je vera, kje nejevera«. Posebno pozornost je vzbudila županova opozoritev, da klerikalni županski kandidat oča Sajovic občini še danes dolguje tako v znesku 500 K za sprejem v občinsko zvezo. In tak mož naj bi upravljal našo občino? Koncem zborovanja je oblastni tajnik JDS dr. Rape iz Ljubljane imel zelo učinkovit govor, ki je navzoče vo-

lilce tako navdušil, da so mu gromovito ploskali. Ves potek shoda je ponovno dokazal, do Gornji Logatec je bil in ostane napreden. Medtem, ko smo mi razpravljali na javnem shodu, so klerikalci na tistem zborovali pri Sajovicu, to je v privatni hiši. Da so zopet z lažmi gradili gradove v oblakih, nam ni treba posebej poudarjati. Somišljeniki! Iz vsega volilnega boja razvidite, da se mi borimo javno in odkrito, naši nasprotniki pa zahrbtno in z lažmi, teptajoč božjo besedo: Ljubite resnico, hčerko božjo! Mi stojimo vsi za stari naprednim občinskim odborom in ne pustimo jemati poštenja možem, ki so osiveli pri nesebičnem delu za obč. in javni blagor. Kdor še kaj da na osebno čast, bo volil napredno, demokratsko listo in spustil kroglico v drugo skrinjico!

ŠMIKLAVŽ NAD LAŠKIM. Gotovo je ni pod mariborskim škofom bolj pobožne fare, kakor je naša, in ne bolj ubogljive klerikalne občine, kakor je marijagraška, h kateri pripadamo tudi mi Šmiklavčani. Ni ga med nami skoro nikogar, ki bi upal ali smel misliti s svojo glavo, ampak vsi storimo le tako, kakor nam ukažeta g. župnik in klerikalni agitator Flis, ki gotovo vse najboljše vesta in razumeta. Zafo je pa tudi pri volitvah vedno tako lepo: 500 do 600 kroglic pade zanesljivo v skrinjico SLS, pa naj kandidira Kugovnik ali Hrastnik ali Korošec ali kdorkoli. Taka fara je nekaj vredna in njena čreda je vredna pastirja, kakršnega ima v osebi župnika g. Jakoba Čebaška. Spomladi nekoč je šel iz gostilne Franceta Lapornika vprašat neki fant g. župnika, zakaj njegovi sestri ni dal odveze. Od onega dne naprej se je srd župnika obrnila na Franceta Lapornika, ki je bil ravno tako bogaboječ kakor mi vsi. Prepovedal mu je, streči še znanprej kot cerkovnik pri sv. maši, in to je nesrečnika tako bolelo, da si je pogнал kroglo v glavo. A župnikov srd je šel še v grob. Ni dovolil pokojniku cerkvenega pogreba in zvonjenja. G. župnik sovraži tudi vso njegovo hišo ter jo preganja. V nedeljo, 18. novembra, je s prižnice sramotil Lapornikovo rejenko, da je nepoštena, da je gnoj,

Milost božja, prišel si? Hvala Bogu!

»Pst, Rezika!« jo naglo objame. »Se se moram skrivati. Kmalu pridem zopet, toda najprej moram poiskati Jurca, da mi pove, kako se moram ravnati.«

»Pridi, pridi zopet!«

Tone stisne Reziki roko in že izgine po snegu. Pride domov in pošlje mlajšega brata iskat Jurca. Ne mine pol ure in Jurca je že pri Mošnikovih. S Tonetom se zakleneta v čumnato in Jurca pravi:

»Ni še varno za tebe. Povsod vohunim in vem, da bi te lovci popadli s posebnim veseljem. Saj imate sušilnico za sadje, tjakaj hodi spat te dni, kar ostaneš tu. Če te bo zeblo, zakuri. Vsak večer te pridem obiskat. Morda tudi Rezika...«

Tone je storil kakor mu je svetoval Jurca.

Na znan »Stari pošti«, pred vhodom v Črni graben, se je tiste čase nahajala dobra gostilnica, kjer so se ustavljali tuji vozniki, izpregali konje in tam nočevali.

Bilo je na Šentjanžovo po božičnih praznikih. Za mizo je sedela vesela pivska družba, nekaj mož in fantov ter par voznikov. V topli sobi in ob izvrstnem vinu se jim je

razvezala beseda. Govorili so eno in drugo ter končno prišli tudi na fante, kakšni siromaki da so, ker se morajo v mrazu skrivati pred lovci in vojaščino... Tedaj pravi Pavličev Janez, ki je bil že precej vinjen:

»Enega pa vendarle poznam, ki se pametno skriva in ne bo padel v past. Saj vam lahko povem kakor mi je zaupal Balantov Jurca: Tone Mošnikov hodi v sušilnico spat in se mu ni več treba klatiti po štajerskih planinah.«

Vinjeni gostje med razgovorom niso opazili, da je ob teh besedah vstopil v sobo in takoj nato tudi tiho izginil — Štefkov Boltžar. Sam zlodej ga je privedel baš o pravi priliki, da je zvedel za Tonetovo skrivališče. Več ni potreboval. Odšel je v mrzlo zimsko noč.

Dobro uro zatem že korači krdele lovcev po škripajočem snegu po znanih Čevcah proti Čepļjam. Vodnik oprezne druhal je — izdajalec Boltžar.

Ko pridejo do Mošnikove sušilnice, ki stoji na samem, jo obkolijo in z divjim krikom prebudijo Toneta. Ta plané kakor lev, popade cepec, ki ga je nosil s seboj v sušil-

nico; kamor udari, se zvali drug za drugim v sneg. Ze se Tone misli zmagovalno pogupati v beg, ko mu vodnik spretno spodtakne nogo. Tone pade in vsa druhal se zvali nanj kakor volkovi na konja. Zvežejo mu roke in ga tirajo proti Lukovici. Rešitve ni več, pretrde so zanjke na rokah. Še gumble mu poržejo na hlačah... V splošni zmešnjavi pred sušilnico pa se je nenadno izgubil Boltžar. Vest ga je zaskelala...

Naslednje jutro zarana so Toneta odpravili v Ljubljano. Pomilovala ga je vsa vas. Rezika in Jurca sta se dva dni zatem odpravila tjakaj. Jurca, ki se je vedno dobro spoznal na vojaške manire, je izvohal Tonetovo kasarno in pri pristojnem častniku z vso svojo nemuščino izmoledoval kratek sestanek s Tonetom.

Svidenje je bilo žalostno. Rezika je ihtela, Tonetu se je trgalo srce. Še Jurci, staremu vojaku, so oči postale vlažne, s težavo se je premagoval in tolažil.

»Tedaj z bogom, Rezika!« reče s tresočim glasom Tone. »Sam Bog v nebesih ve, ali se še kdaj vidiva ali nikoli več. Ti se boš omožila z drugim. Pozabi name, srečna bodi z njim... Moja nevesta pa bo koščena smrt.«

ki ga bo spravil iz Šmiklavža, preden bo odtod sam odšel. Pri tej priliki se je znesel nad šmiklavškimi fanti, ki jih je gonil v cerkev in potem zopet s kora ter jih sramotil tako, da je še nas starejše može navdajala jeza. Pripovedujejo, da pojdejo župnika tožiti, pa skoro ni verjetno, ker bi to vendar ne bilo po župnikovi in Flisovi volji, ampak po lastni glavi, česar pa Šmiklavž do sedaj ni vaju. Poročal Vam bom, kako se bo stvar naprej razvila, ker je dobro, če pride tudi iz naše črne fare kdaj kak glas med svet.

ZDOLE PRI BREŽICAH. Pred kratkim je naš župnik g. Lojze Šoba zopet napadel bralce «Domovine» češ, dve hiši sta ničvredni v fari, ker bereta «Domovino». Povemo gosp. Lojzku, da še več nego samo dve hiši čita z največjim zanimanjem pošteni list «Domovino». G. župnik nam pač ne bo predpisoval, kaj naj čitamo. Smo dovolj izkušeni, da lahko presodimo dobro od slabega in «Domovina» ne piše slabih stvari. Če ne bo molčal s takimi stvarmi, se vidimo drugje, kjer mu ne bo baš všeč.

ZETALE. (Mošt 1923.) Čas mi ne dopušča, da bi Vam pogostokrat pisal. Letos smo imeli strašno točo in smo veliki reveži. Vrh tega so nam še svinje pocepale. Ko ste zadnjič napisali listek «Vino 1917», kako se oče in sin nista poznala, ko sta prišla v gostilni skupaj, sem se spomnil, da bi bilo dobro iz našega kraja kaj sličnega in resničnega napisati. Naj se ljudje malo pozabavajo. Zgodba je naslednja: Če jo kreneš iz Rogatca proti Ptuj po cesti, ki tik pred trgovino vodi na desno, najdeš kako poldrugo uro hoda v prijazni dolinici naše Zetale. Žal, da je strašna toča dne 4. junija t. l. napravila iz prijaznega kraja žalostno puščino, tako da imamo zelo malo pridelkov. En del občin Čermožiše in Zetale je toča tako strašno opustošila, da ni ostalo niti listje na drevju in na žitu nisi spoznal, ali je bila pšenica, ječmen ali riž. Tolažili smo se, da podpora gotovo pride. Zaupali smo v polni meri v naše poslance, katere smo pod pritiskom farovžev volili. Toda gospodom poslancem v Beogradu se pri mastnih plačah predobro godi

«Nikoli,» se razvedri Režika in se nasloni ob Tonetove prsi, «nikoli, Tone, se ne omožim z drugim, ni ga pod solncem razen tebe! Dvoje priči imam, da me veže obljava do tebe: Boga v nebesih in vas, Jurca!»

Tone zavriska.

«Za tvojo ljubezen, Režika, za tvojo zvestobo bi dal življenje. Tako pa hočem živeti, živeti! Smrt mi bo prizanesla, premočna je moja vera. Globoko v srcu slutim dan sreče, ki nama bo nekoč zasijala...»

Slovo je končano, Tone mora v kasarno, Jurca in Režika se potrta odpravita proti domu. Režika misli samo na Toneta in njegove upa polne besede, Jurca pa na oba zaljubljenca. In v ušesih mu zazvenijo besede narodne pesmi, ki so jo fantje prepevali v poletni noči:

«... al' božja roka naju je ločila,
sam Bog ve, al' se kdaj še vidiva...»

(Dalje prihodnjič.)

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

in zato pozabljajo na nas siromake. Vrh vsega tega pa smo dobili še šestkratno povišani davek. Nekateri trdnejši posestniki so plačali, čeravno so si večinoma morali izposoditi denar. Kdor pa ni mogel plačati, mu je prijazni gospod prinesel drugo položnico, na kateri je stala še dokaj večja vsota zapisana. Šment, pa si izposodi, če kdo revežu kaj da. Bogme, gospod urednik, da že mnogi zadnji les podirajo za denar, za hrano in najpotrebnejše. Toda ni bila vsa fara tako potolčena od toče; občini Kočice in Nadole sta imeli bogato jesen, posebno v sadju, ki je letos precej drago. In tako vozijo iz omenjenih občin jabolka tudi v Ptuj. Neki posestnik jih je nedavno peljal. Ker se ga rad naseka, je šla poleg tudi ženka, da bi pazila na moža. Ker sta napravila čebro kupčijo, sta se ga nekoliko preveč nasrkala, tako da nista drug drugega poznala, kakor oče in sin v Vašem podlistku. Ko sta se vračala domov po Ptujem polju, sta se začela prepirati in ravsati. Bilo je že ponoči. Možak je končno obležal nekje na polju. Tudi žena je pozabila na voz, tako da je uboga žival tavalja sama z vozom naprej. Kakor v Vašem podlistku sta tudi oba, mož in žena, kot neznanca prikolovratila domov. Možak je denar, dobljen za jabolka, izgubil in moral vrhu tega poravnati stroške in škodo za živino, ki so jo dobri ljudje vzeli pod streho. To je ena posledica letošnjega mošta. Dotični možak pravi sedaj, da toliko jabolk ne bo več, da bi jih vozil v Ptuj, «primojduh ne». Povedati moram še en slučaj, v katerem je letošnji mošt pokazal svojo moč. Hudomušni ljudje pravijo, da je bila glavna oseba te žaloigre prav isti možak, ki je tako nesrečno vozil jabolka v Ptuj. Pijanček se je pri svojem vrednem tovarišu čvrsto nasrkal. V takem slučaju je človek rad bogat. Tudi omenjeni mož je bil, ko je šel k prvemu sosedu kupovat kravo. Ko so hudomušni ljudje videli, da je popolnoma trd, so mu v temnem hlevu pokazali bika. Ubogi pijanček ga je otipaval, če je brej in kako vime ima. No, bik je bil trezen in miren ter ni ničesar žalega storil kupcu pijančku. — Ako zvem še kaj takega, Vam bom pisal. Naj se bralci «Domovine» malo nasmejejo.

ČRMOŠNJICE. Iz naše doline dobite zelo malo novic, ker se pri nas nič posebnega ne dogaja. Sneg smo imeli skoro 1 m visok. V politiki so naši ljudje mirni, ker nimamo hujšakačev. Duhovništvo se za politiko malo bori. Sicer se pa naše ljudstvo itak ne da furbati. L. 1920. so imeli klerikalci pri nas 7 glasov, zadnjič pa 27, ker sta vendar nekaj volilcev nafarbala g. Kulovec in tukajšnji klerikalni zaupnik. Seveda so jima šli na led taki ljudje, ki ne vedo, da se pričinja šteti pri številki 1. Pri bodočih občinskih volitvah ne spravijo klerikalci skupaj 32 kandidatov. Da je naša občina precej protiklerikalna, pa ne ugaja župniku v sosednji fari Poljane pri Toplicah. Baje bi rad po upokojitvi našega župnika sedel na stolu v župnišču v Črmošnjicah. Seveda bi potem pri nas začel «visoko» politiko. Povemo mu, da se v tem silno moti. On je za tako delo «prešvoh». Saj nam celo 21 rjovečih klerikalnih tigrov v Beogradu ne prirjove avtonomije. Mi ne maramo ne tigrske avtonomije in ne omenjenega župnika.

SUHOR PRI METLIKI. Pišejo nam: Lepa Marijina devica je neka Jožeta, doma iz Hudega Brezja pri Sevnici. Seznanila se je z nekim zakonskim možem, tukajšnjim domačinom, ter začela z njim razmerje. Vabi ga k sebi na stanovanje in celo opaja ga. Kaj tako

učijo v Marijinih družbah? Tako pri nas menda vendar ne vzgaja duhovščina Marijinih devic!

GRADAC V BELI KRAJINI. Dobili smo res potrebno krajevno organizacijo naše demokratske stranke. Naša vas je demokratska in je dobro, da so pristaši tudi organizirani, da skupno delajo in po dogovoru razširjajo misel demokratske stranke tudi v sosednjih občinah. Lep je bil nedeljski sestanek v gostilni g. Dima, nabito polni resnih in odločnih demokratov. Poročevalec od tajništva iz Ljubljane naš rojak g. Milan Plut, je razložil program stranke, nas poučil o drugih strankah ter o splošnem položaju v državi, ki je slab, ker so slabi ljudje na vladi. Klerikalizem je politično brezpomemben, ker je omejen skoro le na slovenski del jugoslovenskega naroda. Borba se bo vršila v bodoče v naši državi samo med dvema glavnima strankama: med radikalc in demokrati. Od prvih nima ljudstvo ničesar pričakovati, ker so nazadnjaški in zastareli v nazorih, demokrati so pa prava napredna in ljudska stranka, ki ne pozna razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci ter ne razlike med posameznimi sloji, temveč loče skupno domovino urediti pravično za vsa plemena in vse sloje. Vse obsodbe je vredna klerikalna gonja proti Srbom, ki ravno tako trpijo pod slabo vlado kakor Hrvati in Slovenci in se tudi zbirajo v demokratskih vrstah ter se borijo proti radikalcem, nositeljem sedanje slabe vlade, podpirane po Turkih in Nemcih. Zborovalci so z razumevanjem sledili izvajanjem odposlanca tajništva in so potem izvolili g. Vinkšelja za predsednika krajevene organizacije. Sklenjeno je bilo, da bodo vsi začeli živo in vztrajno širiti demokratsko misel tudi v sosednjih občinah. Upati je, da ostane Bela Krajina kmalu demokratska trdnjava. Gradac, ki je že do sedaj prednjačil vsem belokranjskim občinam, hoče tudi v bodoče prednjačiti s slogom in strankino disciplino.

VINICA. Naš Sokol je priredil v nedeljo 25. novembra veselico z igro «Mladi in stari» v dvorani brata Mikuliča. Igra je lepo uspela. Brat Lovšin nam je naslikal krasen zastor in par novih kulis. V društvu je zavladovalo živahno delovanje, odkar se nahaja Sokol pod streho brata Mikuliča.

FRANKOVCI PRI ORMOŽU. Gasilno društvo si je izvolilo novo načelstvo: načelnik Plavec Anton, njegov namestnik Zorjan Matija, tajnik Sever Jože, blagajnik Kuster Matjaž. Mnogo uspeha našemu delavnemu društvu.

VELIKA NEDELJA. Pred kratkim je umrla v Budimpešti naša rojakinja usmiljena sestra Ana Rafaela Hrzič. V bolniškem poklicu je delovala celih 73 let ter je dosegla starost 99 let. N. p. v. m.!

Pravila pri izbiri služkinje

1. Ne vzemi nikoli dekleta, ki govori o svojih prejšnjih službodajalcih grajalno; takšna bo pri drugih ljudeh tako govorila tudi o tebi.

2. Ne vzemi nikdar ženske, ki pravi, da vse razume in da le ona vse opravi; taka služkinja zna malo ali pa ničesar.

3. Ne vzemi nobene, ki se hoče v naprej dogovoriti, kaj ima delati in kaj ne.

4. Ne pokvari si služkinje s tem, da bi jo imela za svojo stalno zaupnico. Drugače ravnaj z njo dobro in, ako zasluži, tudi prijazno.

Kmetijski glasnik

NAKUP KRAV IZ TUJIH DEŽEL.

S tujimi pašmami se je pri nas že mnogo poskušalo. Po dosedanjih izkušnjah pa lahko trdim, da brez posebnega uspeha. To je tudi povsem naravno. Tuje pasme so razvajene, vajene namreč na boljšo vzrejo, na boljšo prehrano in oskrbo. Če pridejo k nam, ne najdejo po naših hlevih teli pogojev, ki so jih imeli doma, in tako nam živali v kratkem opešajo in nam v svojih prvotnih lastnostih odpovedo.

Ako bi bili pri nas obrnili večjo pažnjo na zboljšanje domače živine, tako kakor so delali po drugih krajih, pa bi bili tudi pri nas več dosegli v živinoreji, kakor smo danes, potem ko smo se ogrevali zdaj za eno, zdaj za drugo pasmo.

Pri nas se delajo razne napake v živinoreji in zato smo tam, kjer smo. Mnogo smo grešili z vpeljavanjem in nesmotrnim križanjem ali mešanjem neprikladnih pasem med seboj.

Ne rečem, da se ne da z vpeljavanjem žlahtnih pasem tudi pri nas mnogo dobrega doseči, toda le do gotove meje. Predvsem je treba v tem slučaju *prikladnih* tujih pasem, ki se prilagajajo v enem in drugem pogledu naši domači živini. Potem je pa zelo važno, da pridejo te živali v hleve, kjer najdejo vsaj najvažnejše pogoje za svoj obstanek, zlasti pogoje, ki se tičejo potrebne prehrane in strežbe.

Na noben način pa ne smemo s kravami tujih in žlahtnih pasem v hleve, kjer bi manjkalo živalim potrebnih pogojev za uspevanje. Naša domača živina je vajena na vse naše domače pogoje, dočim je tuja živina v mnogih ozirih tako razvajena, da bi se po naših hlevih ne počutila dobro in bi morala nazadovati v mlečnosti in v drugih svojih lastnostih.

Zato pa je treba *previdnosti* pri nakupu krav iz tujine. Ni vsak hlev pripraven za take živali. Za vzgled lahko vzamemo med drugim tudi nekdanje deželne pristave v Medvodah, kjer je veliko živali tudi poginilo zaradi pomanjkljivih pogojev za uspevanje vpeljanih žlahtnih švicarskih živali. Tudi drugod so se že delale take bridke izkušnje. Najboljši naši hlevi so komaj dosti dobri za tako goved. Laže kakor krave vpeljujemo plemenjake za zboljšanje domače krvi.

VARČNO GOSPODARSTVO S KRMO.

Kakor je treba skrbeti, da pridelamo dosti krme, tako je treba po drugi strani skrbeti, da s pridelano krmo varčno gospodarimo in jo prav uporabljamo.

Varčno gospodarstvo naj se kaže v tem, da vso pridelano krmo prav razdelimo in prav rabimo, tako da nam je ne zmanjka, ampak da je vsako leto nekaj ostane za prihodnje leto. Letos smo pridelali po večini dosti krme in je potrebno, da je nekaj ostane preko nove košnje v bodočem letu. To bodi rezerva ali prihranek, ki je potreben, če pride slaba letina. Previden gospodar bo zmeraj tako delal in skrbel, da ga slaba letina za krmo prehudo ne zadene.

K varčnemu gospodarstvu spada dalje, da si zimsko krmo razdelimo tudi v tem pogledu, da jo pokladamo zmeraj v enaki sestavi. Tako se živina najbolje počuti. Dan za dnevom bodi krma kolikor mogoče ena-

ka, ne le po svoji sestavi, ampak tudi po svoji teži.

Važno je dalje, da pokladamo krmo po malem in v več potih. Pri nas imamo marsikje to slabo navado, da namečemo vso krmo naenkrat v jasli ali pa v gare. To ni dobro in ni pravilno. Živina nam v tem slučaju krmo preveč izvoha in jo napravi s tem neokusno. Veliko krme odpade na ta način tudi med zjedi in v gnoj. Pravilno je, da pokladamo krmo v več potih, tedaj po malem. Namesto naenkrat naj se poklada v dveh ali v treh potih. Pri trikratnem dnevnem krmljenju, kakor je pri nas v navadi, naj se poklada odmerjena krma v dveh potih, pri dvakratnem krmljenju pa v treh potih.

K varčnemu gospodarstvu spada tudi to, da se krma reže. Na ta način lahko različno krmo mešamo in spečamo v takih mešanicah tudi manj okusno krmo. Živina nam tudi ne more delati takih zjedi, kakor v tem slučaju, če krma ni zrezana.

Potrebno je, da se polaga krma dan za dnevom v enakih odmerkih in v toliki množini, da se žival naje. Redno, enakomerno krmljenje je največjega pomena za dober počut živine. Vsako preoblaganje in oblačevanje želodca je napačno in kvarno tudi za gospodarja. Na ta način se pri nas tudi mnogo krme po nepotrebnem ali prav za prav na našo škodo zavrže. Žival naj dobi le toliko, da se želodec nasiti. Nič več.

Čim več skrbi bomo obračali rednemu pokladanju, tem več uspeha bomo dosegli ne le pri živini, ampak tudi pri našem gospodarstvu.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ŽITO: Cene, ki so prej nazadovale, so v zadnjih dneh zopet poskočile, največ zaradi tega, ker so povodnji ovirale dovoze žita na tržišča. Na novosadski blagovni borzi 4. t. m. so bile nastopne cene: pšenica 320 do 330 Din, rž 250 Din, oves 220 Din, turščica 207 do 245 dinarjev, moka «0» 520 do 525 Din za 100 kg.

FIŽOL se je tržil v zadnjem času na novosadski blagovni borzi po okrog 550 Din za 100 kg.

ŽIVINA: Na zadnjem zagrebškem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: voli prvovrstni 13 Din 25 par do 14 Din 50 par, drugovrstni 12 do 12 Din, tretjevrstni 10 do 11 Din, mlada živina 11 Din 25 par do 13 Din, krave prvovrstne 11 Din 25 par do 12 Din, drugovrstne 10 do 11 Din, teleta prvovrstna 22 Din do 22 Din 50 par, drugovrstna 21 Din do 21 Din 50 par, slaba živina 9 do 10 Din, svinje pitane 25 Din do 26 Din 25 par, pitane sremske 26 Din 25 par do 27 Din 50 par.

KRMA se je tržila na zadnjem zagrebškem sejmu: seno po 100 do 115 Din, otava po 125 do 150 Din, detelja po 125 do 150 Din, slama po 87 Din 50 par do 100 Din za 100 kg.

VINO: Na vinskem trgu je opaziti lahko zboljšanje. Položaj je seveda še vedno kritičen, ker se izvoz ne odpre. V Beli Krajini se gibljejo cene med 5 Din do 6 Din 50 par za liter. Belokranjsko vino letos ne zaostaja za štajerskimi vini.

= Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 4. t. m. (v devizah): 100 avstrijskih kron za 12½ pare, 100 madžarskih kron za 46 do 47 par, 100 italijanskih lir za 383 Din 25 par do 384 Din 50 par, 1 dolar

za 88 do 88 Din 75 par, 100 češkoslovaških kron za 258 Din 50 par do 260 Din, 100 švicarskih frankov za 1547 Din 50 par do 1552 dinarjev 50 par.

= Občni zbor ljubljanske podružnice Kmetijske družbe se je vršil v torek 4. t. m. v prostorih Kmetijske družbe. Predsednik podružnice g. kmetijski svetnik Rohrmann, ki je otvoril zbor, je v svojem nagovoru med drugim omenil, da se nahaja Kmetijska družba v silobranu radi nepravilnega poslopanja družbinega podpredsednika prof. Jarca, ki je po smrti predsednika Pirca prevzel predsedniške posle. Spomnil se je tudi pokojnega predsednika Pirca, ki je padel kot žrtev svojih zasledovalcev. Bivšemu podpredsedniku družbe prof. Jarcu se je na predlog gosp. Praprotnika izrekla nezaupnica. Kot delegati podružnice za glavno skupščino Kmetijske družbe so bili izvoljeni gg.: Franc Gombač, Maks Hrovatin, Alojz Jamnik, Josip Puh, Josip Turk, Peter Šterk in Franc Pogačnik. Ljubljanska podružnica šteje, kakor je bilo razvidno iz tajnikovega poročila, 280 članov.

= Uspeh vinskega sejma v Krškem je bil prav povoljen. Vinski trgovci in gostilničarji so prišli v velikem številu iz vse Slovenije, zlasti iz Ljubljane, Gorenjske in Spodnje Štajerske. Živahna kupčija se je razvila zlasti proti poldnevju, ko so producenti popustili v cenah. Prodalo se je okrog 25 vagonov vina, največ po cenah med 22—24 K za liter. Mnogo vina se je prodalo gotovo tudi kasneje. Misel prireditve tega sejma je bila torej prav srečna.

= Preizkusi z umetnimi gnojili. V tekočem letu je Kmetijska družba priredila med poljedelci v Sloveniji veliko število preizkusov gnojenja z umetnimi gnojili, in sicer k pšenici, rži, ječmenu, ovsu, turščici, krompirju, na travnikih in k ajdi. Umetna gnojila za te preizkuse je družba razdelila brezplačno, zato so se pa kmetovalci morali zavezati, da bodo svoja opazovanja natančno beležili, pridelke (zrnje in slamo, seno in otavo) slehtali in o vsem tem nadrobno poročali družbi. Ker pa dosedaj še mnogo kmetovalcev tega ni storilo, se tem potem pozivljejo, da nemudoma dpošljejo družbi poročilo o svojih opazovanjih in doseženih uspehih gnojenja.

= Petrolej na Humu pri Ormožu. Pišejo nam: Letošnjo pomlad so preiskali strokovnjaki tukajšnje ozemlje in izjavili, da se nahaja na severni strani hriba globoko pod zemljo petrolej, ki je v zvezi s petrolejskimi vrelci v Medjimurju. Zagrebško podjetje «Bitomen» je na podlagi teh izjav pričelo 26. julija t. l. vrtati zemljo. V to svrhu si je podjetje nabavilo ogromno množino potrebnega materiala, zlasti strojev. Vrtanje se vrši že na več mestih. Vrtati hočejo nad 1000 metrov globoko skozi razne zemeljske plasti, da pridejo do petroleja. Zaposlenega je mnogo uslužbenstva, ki stanuje po raznih hišah. Dopršli so si tudi veliko barako za stanovanja in pisarno. Napeljati nameravajo tudi električno luč, telefon ter zgraditi novo cesto.

Beleške

+ Klerikalni tigri postajajo pohlevne ovčice. Beograjsko radikalno časopisje poroča, da se vrše med radikalc in klerikalci neoficijalna pogajanja za vstop klerikalcev v vlado. «Domojub» v Sloveniji bevška proti Srbom in Beogradu, klerikalni tigri pa rinejo w

po tihem v vlado, kjer bi pomagali radikalnim nazadnjakom večati davke in uvesti še kak nov kuluk. Lep raj se nam obeta, če se pobotata dve v naši državi najbolj nazadnjaški stranki. Nam bi bilo to prav všeč, da bi ljudje enkrat zopet določnejše občutili, kaj je klerikalna gajzla. Potem ne bodo verjeli več »Domoljubu«, »Straži« in »Slovenskemu Gospodarju«, katerih pisanje je danes prava sramota za Slovence.

Novosti

* **Cenjene naročnike**, ki so z naročnino zaostali, prosimo, da jo ta mesec zanesljivo poravnajo, da bomo mogli račune v redu zaključiti. Kdor nima položnice, naj piše na upravništvo, da mu pošlje drugo.

Upravništvo »Domovine«.

* **Proslava narodnega praznika** 1. decembra se je izvršila po vsej državi prav slovesno. V Ljubljani se je vršila oficijelna proslava v stolnici, kjer je škof dr. Jeglič ob mnogobrojni asistenci duhovščine in zastopnikov oblasti opravil službo božjo. Akademsko mladina je priredila v zbornici ljubljanske univerze manifestacijsko zborovanje, katerega so se udeležili tudi številni vseučiliški profesorji. Nacionalistična mladina je priredila zvečer v veliki dvorani Narodnega doma posebno lepo manifestacijo za državno ujedinjenje in zaslužnjene brate. Istotako nam poročajo z dežele o lepo uspehih prireditvah v proslavo pete obletnice narodnega ujedinjenja.

* **Odhod kralja v Pariz**. Dne 3. t. m. je odpotoval kralj Aleksander v spremstvu z našim pariškim poslanikom Spalajkovičem v Pariz. Službeno se javlja, da je kralj odpotoval zaradi zdravljenja zob, vendar pa se splošno misli, da je njegovo potovanje važnega političnega pomena glede zblizanja med našo državo in Francijo.

* **Spomenik kralju Petru v Kranju**. V Kranju se je sestavil pripravljalni odbor, ki si je nadel patrijotično nalogo, da v namestovanem parku prestolonaslednika postavi prihodnje leto spomenik kralju osvoboditelju Petru Velikemu. Spomenik se odkrije na zelo slavnosten način dne 3. avgusta 1924. To bo v Sloveniji prvi spomenik kralju osvoboditelju.

* **Bolgarski kralj se ženi v Bukarešti**. Inozemsko časopisje poroča, da se namerava bolgarski kralj Boris poročiti z najmlajšo hčerko romunskega kralja, Heano, ki je, kakor znano, sestra naše kraljice.

* **Ogromne povodnji v Sloveniji, Hrvaški in Italiji**. V noči od 28. na 29. novembra so nastopile velike povodnji po Sloveniji, Hrvaški in Italiji. Radi dolgotrajnega deževja in tavanja snega so narastle vse reke in potoki, ki so poplavlili večji del Slovenije, na Hrvaškem zlasti Zagreb in okolico, a v Italiji provinco Bergamo. Pri nas v Sloveniji so nastopile poplave celo v krajih, kjer so povodnji redka prikazen. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako katastrofalnih poplav. Nekateri kraji so bili izpremenjeni v ogromna jezera. V okolici Zagreba je več oseb, ki se niso mogle pravočasno rešiti, utonile. Škoda je povsod ogromna. Mnogo mostov je odnešenih. Sava in Savinja sta na več krajih odplavile zaloge lesa. Naslednje dni je voda vendarle odtekla in je večja nevarnost ponehala. Če pa bo še deževalo, je velika nevarnost, da se poplave ponove. Kraji, kjer je voda odtekla, nudijo žalostno sliko opustošenja.

* **Zrtev poklica**. V mariborski bolnici je umrl te dni nadpoštar Lambert Gerbič s Pragerskega. Podlegel je bolezni, ki si jo je nakopal radi napora v službi. Moral je namreč sam opravljati dolgo časa na pragerski pošti vse ogromne posle, ki jih vršijo po njegovem odhodu tri moči. Pokojnik je zapustil v največji bedi ženo in dva otroka, ki obiskujeta šolo v Mariboru. Na Pragersko je prišel Gerbič po prevratu kot primorski begunec, ki je izgubil na begu vse imetje. Na Pragerskem je mnogo deloval v sokolskem oddelku in mu je bilo poverjeno mesto staroste. S svojo soprogo je priredil pokojnik s sokolsko decelo celo vrsto krasnih mladinskih predstav z igrami in petjem. Kot človek je bil prava zlata duša, dober soprog in najboljši oče. Politično je bil zvest somišljenik demokratske stranke. — Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Posebne nagrade** dobiva načelnik ljubljanskega oddelka za socialno politiko gospod Goršič, in sicer od komisije za preskrbo invalidov mesečno nagrado 500 Din ter kot predsednik stanovanskega sodišča druge instance baje 2000 Din. Ali dobiva onih 500 Din zato, ker je po njegovem predlogu bilo odpuščenih iz službe v oddelku za socialno politiko več invalidov? Tako se mienda pri nas »preskrbujejo« invalidi.

* **Posledice popivanja**. Ne samo prelepi, uboji in prepiri v družinah so posledica popivanja, temveč tudi zastrupljenja z alkoholom, ki končajo često s smrtjo. V Ljubljani sta te dni v neki gostilni padla v nezavest neznan starejši moški in ženska. Poklicani zdravnik je ugotovil opasno zastrupljenje z alkoholom in dal oba prepeljati v bolnico.

* **Neznanege utopljence**, močne postave, zvezanega okoli pasu in rok z vrvjo, so potegnili 25. novembra iz Kolpe pri Karlovcu. Truplo je ležalo več dni v vodi in se je skoro gotovo izvršil nad neznancem zločin.

* **Neznan mrlič**. Na Bledu pri Zaki so našli napol strohnelo človeško truplo, ki je ležalo le nekaj metrov od glavne ceste. Zdravniška komisija je ugotovila, da je truplo ležalo na prostem že najmanj osem do deset mesecev. Neznanec je imel s kroglo prevrtano lobanjo. Poleg trupla so našli tudi samokres, ki ni imel nobenega naboja več. Gre očitno za samomor. Značilno je, da so našli pri samomorilcu še listino, v kateri je imel 1500 dinarjev. Možno je bil gotovo tujec, ker na Bledu in v okolici niso ta čas pogrešili nobenega človeka.

* **Ptičke v kleti**. V prisilno delavnico v Begunjah so vtaknili za dobo treh let: Alojzijo Zalesnik iz Trbovelj, Emilijo Zakrajšek z Blok, Franco Strumbelj iz Moravč in Miro Mohorič iz Zalne.

* **Skrivnostna devojka**. V Sarajevu je stražnik aretirala neko mlado žensko. Kako ji je prav za prav ime, se ne da ugotoviti, ve se le, da je bila pod imenom Olga Biserović že enkrat izgnana iz Sarajeva. Takrat je sedela dva meseca v zaporu in policija je na vse strani povpraševala, da bi dognala, kdo je ta ženska. Ta skrivnostna Olga je pripovedovala prave bajke o sebi in svojih starših. Kdaj in kje se je rodila, ne ve. Ko so jo sedaj aretirali, je imela že zopet drugo ime. Rekla je, da se piše Nevenka Bečić. Na policiji vedo o njej za gotovo le to, da je to premetena ptička.

* **Roparji v dravskih gozdovih**. Pred kratkim se je Ivan Turkuš, župan v Majšpergu, peljal s kolesom skozi dravske gozdove med Ptujem in Majšpergom. Sredi pota sta nenadoma skočila proti njemu izza grmovja dva

neznanca in ga ustavila z besedami: »Denar ali smrt!« Eden je držal v roki odprt nož, drugi pa dolg kolec. Turkuš jima je izročil 3000 dinarjev, nakar sta roparja zbežala.

* **Žepna tatvina v vlaku**. V noči na 2. t. m. je bil okraden v vlaku Ivan Strnad iz Uherškega Broda v Moravi. Premeten žepar mu je prerezal suknjo in vzel iz notranjega žepa beležno knjižico z večjo vsoto denarja.

* **Uboj pred celjsko poroto**. Pred celjsko poroto se je zagovarjal te dni 31letni Jožef Megla, oženjeni posestnik v Sopotah. Obdolženec se je priženil v pričetku leta 1919. na dom svojega tasta Franca Plevnika. Z ženo Rozalijo sta bila solastnika posestva, ženini starši pa so si izgovorili dosmrtni užitek. Megla je bil spočetka miren in priden delavec, pozneje pa se je vedno bolj vdajal pijančevanju. V pijanosti je divjal in bil nasilen, da so se ga vsi bali. Ob neki taki priliki je izjavil, »da bo že tasta v stran spravil« in ga je dne 15. avgusta v resnici ubil. Plevnik je imel zlomljenih na obeh straneh trinajst reber. Porotniki so vprašanje na uboj soglasno potrdili, nakar je bil Megla obsojen na tri leta težke ječe.

Iz raznih krajev

* **V Lipnici pri Podnartu** je voda Kropa rica odnesla jez in napravila g. Simonu Pirču, lastniku tovarne žičnikov, preko pol milijona kron škode. Voda je ob strugi raztrgala tudi mnogo travnikov.

* **V Jesenicah pri Raču** se je posestnik Iv. Dvořak često prepiral s tastom in taščo, pri čemer je nastopila tudi žena proti njemu. Tak prepir so imeli zopet minulo soboto, med katerim sta žena in tašča prijeli Dvořaka, tast pa je vzel sekuro in mu razcepil glavo. S težko rano ga je rešilni oddelek prepeljal v mariborsko bolnico.

* **Na Bledu** je priredil Sokol v soboto v Zdraviliškem domu slavnostno akademijo v proslavo državnega praznika. Slavnostno akademijo je otvoril podstarosta blejskega Sokola br. Kenda, nakar je jurist Branko Goslar iz Ljubljane v daljšem nagovoru orisal zgodovino našega državnega ujedinjenja. Po predavanju je tamburaški zbor Sokola zaigral naše državne himne. Sledile so pevske točke, ki so jih prav dobro izvajali g. župan Tomc, gdč. Vera Bohinčeva, ga. dr. Ferjančičeva in gdč. Petrovičeva. Učiteljski orkester pa je pod vodstvom nadučitelja g. Rajka Gradnika zaigral nekaj komadov.

* **Pri Sv. Lovrencu nad Štorami** je podal ostavko na državno službo učitelj g. Joško Praznik.

* **V Rajhenburgu** je umrla v starosti 78 let veleposestnica ga. Neža Kacjan, vzorna mati in narodna žena. N. p. v m.!

* **V Mači Misljini** je umrl invalid g. Ivan Krajncar. Podlegel je bolezni, katero si je nakopal v vojni. N. p. v m.!

* **V Zalcu** je vlomil nekdo v trgovino Justine Vrečarjeve ter ukradel mnogo raznovrsnega blaga v vrednosti 15.000 Din.

* **V Kunšpergu** je bilo vlomljeno v skrambo Ivana Kunaja. Neznani vlomilci so odnesli dva konjska komata, eno odejo in 30 kg turščice.

* **V Zaborštu** je v tovarni dr. Kanskega mešal delavec Janez Kokalj neki prašek, ki je eksplodiral in je dobil Kokalj hude opekline po obrazu.

* **Na Ponikvah** je vlomil Ivan Andrejčič, ki je šele pred kratkim prišel iz zapora, pri posestniku Florjančiču. Toda s tem še ni bil

zadovoljen ter je naslednjega dne napravil nepovabljen poset tudi pri posestniku Retlju v Lukovniku. Nevarni tolovaj je že pod ključem.

* V Prevaljah je v noči od 1. na 2. decembra neznan storilec ukradel iz cerkve srebrno monštranco, vredno 15 tisoč dinarjev, in srebrni pozlačen kelih, vreden 4 tisoč dinarjev. O storilcu ni sledu.

Zanimivosti

ŽENSK BO ZMANJKALO.

Kljub obče znanemu dejstvu, da je na svetu vedno več žensk, se je pojavil nemški učenjak dr. Värting, ki trdi v nekem časopisu, da bo žensk sploh zmanjkalo. Ta njegova trditev pa se ne sme vzeti dobesedno. On namreč pravi, da bodo izumrle ženske z današnjo od moških različno telesno obliko.

Dr. Värting je navedel več primerov, kako ženske radi tega, ker dobivajo polagoma iste pravice kakor moški, izgubljajo svoje ženske oblike in se tako glede zunanjosti, govora in obnašanja polagoma pretvarjajo v bitja z moškimi oblikami. Dr. Värting je namreč mišljenja, da je ženska dobila svojo sedanjo obliko zaradi nadmoči moških. Ženska se je razvijala v smeri, kakor je to hotel moški. Z vedno večjim pridobivanjem pravic izgubljajo ženske oblike, katere so razvile po moški volji.

Najbolje se to po dr. Värtingovem mišljenju opaza v Ameriki, kjer je enakopravnost žene z moškom skoro popolna in kjer vedno bolj izginja tako zvani ženski tip. Že pred davnim časom so se dobili preroki, ki so prerokovali, da v doglednem času sploh ne bo več razlike med žensko in moškim, in sicer se bo to zgodilo najprej v Ameriki.

Omenjeni učenjak pravi, da ta proces zblizanja v oblikah obeh zastopnikov človeštva zelo napreduje. To da se vidi zlasti na 40 do 50 let starih fotografijah, na katerih je med moškim in žensko še velika razlika. Pri ženskah vedno bolj izgineva vitki in nežni stas ter lepe velike grudi, dočim ima moški vedno slabejšo brado.

Tako trdi dr. Värting. Za točnost njegovih učenih izjav pa ne prevzamemo odgovornosti. Zdi se nam, da si dandanašnji moški teh izpremenb prav nič ne želi in da bi v slučaju uresničenja teh prerokovanj zelo žaloval za starimi časi, ko je bila ženska vendarle ženska.

Razno

* Ognjenik Vezuv postaja nevaren. Italijanski ognjenik Vezuv kaže že dalj časa znake novega delovanja. Dne 30. novembra so se odprla nova žrela, bruhati pa so začele tudi odprtine in razpoke, ki so mirovale že nad deset let. Iz glavnega žrela in sosednjih odprtih se vale gosti strupeni plini. Po več sto metrov visoko frči kamenje, ki pada s pepelom vred na vroča tla. Zadnji dan novembra je bruhnila iz žrela velika množina lave, ki je s svojim žarom razsvetila okolico daleč na okrog. Ljudje so se tako prestrašili, da so pobrali svoje nujne potrebščine ter se začeli seliti na varnejša mesta. Voditelj opazovalnice na ognjeniku je radi nastalega položaja v res-

nihi skrbel ter opominja prebivalstvo, naj bo oprezno. Znamena, ki so se pojavila, so zelo neugodna in se je bati najhujšega.

× Krave, ki se hranijo z ribami. Ni še dolgo, ko smo poročali o mesojednem kostrunu, pri čemer je pač mnogi nejeverni Tomaž kimal z glavo. Mnogo verjetnejša pa je vest, da krnijo na otoku Feru goveda z ribami. Tam je namreč jako malo krmne in prebivalci ne morejo dobiti drugih nadomestil. Ribe najprej posušijo, nato pa jih stolčijo v posebnih mlinarjih. Baje je to izvrstna krmna in dajejo krave po njej obilo mleka.

× Strašno odkritje na nekdanjem bojnem polju. Blizu Verduna v Franciji, na nekdanjem bojnem polju, so odkrili te dni doig podzemeljski rov, v katerem so našli preko sto mrtvih trupel, večinoma samo okostja, ker je meso že odgnilo. Bili so to nemški vojaki in ugotovilo se je, da je morala biti v tem rovu namješena majhna tvornica umetne kisle vode, ki so jo rabili Nemci za svoje čete na bojišču. Naša se je namreč velika zaloga steklenic, napolnjenih s to vodo. Mrtva trupla so se nahajala skoro vsa na enem kupu in je bilo očitno, da so ti vojaki umrli zelo mučne smrti. Najbrže so jih zadušili strupeni plini.

× Koliko ljudi je poginilo pri potresu na Japonskem. Po japonski uradni statistiki je pri potresu bilo ubitih 99.375 ljudi, od teh 63.250 v Tokiju, a 29.238 v Jokahami, ostali pa v drugih krajih. Število ranjenih znaša 113.071. Pogrešanih, ki pa so gotovo skoro vsi mrtvi, je 24.890.

× Najlepša Američanka. Pri tekmi ameriških lepotic v Newyorku, ki se je vršila te dni, je bila priznana kot najlepša ameriška žena Nora Nibleck iz Toronta. Pravijo, da ta žena ni nikdar uporabljala kakšnih lepoticnih sredstev.

× Poglavarica tibetske vere. O Tibetu, odkoder baje izhajajo naši predniki, se zelo malo ve. Tibet je dežela čudnih navad in čudnih ustanov. Tibetska vera, tako zvani lamaizem, prav za prav nima za svojega vrhovnega poglavarja moškega, temveč žensko, ki stanuje v mestu Sametigu, kamor ne sme stopiti noben drugovelec. Ta skrivnostna ženska se smatra kot vtelesenje tibetske boginje Pogmo, kar pomeni diamant. Kadar ta ženski patriarh umre, ga balzamirajo in ga položijo v skrite prostore, ki se

najstrožje čuvajo. Ključ od teh prostorov dobi novoizvoljena patriarhinja, ki sme v svojem življenju iti samo enkrat pogledat svojo mrtvo predhodnico.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Z. E., Maribor. Priobčili Vam bomo obe doposlani zgodbi. Posebno radi pa Vam bi sprejemali zgodbi iz preprostega življenja na deželi. Tudi v preprostosti je dovolj lepote.

A. Z. Maribor. Žal, nam nedostaja prostora. Spis je predolg in premalo doumljiv, ker omenjeni pisatelj le še ni dovolj znan in vpoštevani na deželi. Take stvari morajo biti kratke in v lahkem stilu, potem imajo uspeh, ker jih vse čita. Pošljite nam še, a prav kratke stvari!

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se pojavljajo večkrat različne bolečine? Dober prijatelj ob takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elza-Fluid! Dober prav tako za umivanje in obloge kakor kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje! Z zavojnico in poštnino vred: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev, 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10%nim doplačilom. Razpošilja ga: Lekarnar Evgen V. Feller, Stubijska Donja, Elza-trg št. 360, Hrvatsko. (b)

**Pohištvo fino vsake vrste,
Kakor tudi mrtvaške krste;
Okna in vrata
Zaloga velika in bogata.
Cena nizka ne robata.
Delavnica strojnega obrata.
Hmeljarji, vi ste vabljeni
K Repišu na Polzeli.**

Za slabotne otroke.

Emulzija ribjega olja. 68

Vsak teden sveža. Mnogo učinkovitejša kot navadno ribje olje. Izdeluje jo: Lekarna RAMOR v Ljubljani, Miklošičeva cesta (priglavnem kolodvoru). Zelo priročna lekarna za vse, ki hodijo v Ljubljano po zdravlila.

Potrebno je, da morete kupiti povsod Fellerjev Elza-Fluid!

Ako sprovedite, da Fellerjev pravega Elza-Fluida kje ne morete dobiti, Vas prosimo, da nam to na pišite, takoj nato Vam bomo sporočili najugodnejše mesto, kjer se prodaja:



To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elza-Fluid kot dobrodelno sredstvo za drgojenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zoba! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! Pozimi! Poleti! Pri tisoč priložnostih se pokaže kot blago delujoč, bolečino lajšajoč, koristen in mnogostransko uporabljen. Je veliko močnejši in deluje bolje kakor francosko žganje. Sploh najboljšje sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic radostuje, da tudi vi poročate:

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Z zavojnico in poštnino vred stane: 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 24 Din; 12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 85 Din; 24 dvojnih steklenic ali 8 specialnih steklenic 151 Din; 36 dvojnih steklenic ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

KOT PRIMO: Elza-oblič zoper kurja očesa po 4 dinarje in 6 dinarjev; Elza-mentolni črtalci 7 dinarjev; Elza-švedska tinktura za želodec; Elza-zagorski sol za prsi in zoper kašelj; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski mirta za sobo 15 dinarjev; glicerol po 4-80 dinarja in 18 dinarjev; Lysol, Lysolform po 25 dinarjev; kineški čaj od 2 dinarjev navzgor; originalno Radikant francosko žganje, velika steklenica, 15 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 10 dinarjev; strup za podganje in miši 6 dinarjev. Pri primolu se zavojnica in poštnina posebe zaračunavata.

K tem cenam se priračunava sedaj 10%no doplačilo. Pisma se naj naslavljaajo natančno takole:
EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBIJSKA DONJA, Elza-trg št. 360, Hrvatsko.